

EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 10. 6. 2016
COM(2016) 383 final

2016/0180 (NLE)

Návrh

ODPORÚČANIE RADY

týkajúce sa európskeho kvalifikačného rámca pre celoživotné vzdelávanie, ktorým sa zrušuje odporúčanie Európskeho parlamentu a Rady z 23. apríla 2008 o vytvorení európskeho kvalifikačného rámca pre celoživotné vzdelávanie

DÔVODOVÁ SPRÁVA

1. KONTEXT NÁVRHU

• Dôvody a ciele návrhu

Dnes a denne potrebujú ľudia vyššiu a širšiu škálu zručností, ktoré im umožnia pracovať, komunikovať, využívať informácie, výrobky a služby a zároveň sa sociálne a občiansky angažovať.

Správne pochopenie a ohodnotenie existujúcich zručností je nevyhnutným predpokladom pomoci jednotlivcom pri získavaní a zdokonaľovaní svojich zručností počas života tak, ako prechádzajú medzi rôznymi druhmi a úrovňami vzdelávania, medzi vzdelávaním a zamestnaním, ako aj medzi jednotlivými krajinami. Týmto spôsobom bude možné lepšie zosúladiť ponuku zručností s potrebami trhu práce.

Kvalifikácie sú odrazom toho, čo ľudia vedia, chápu a sú schopní urobiť. Môžu mať rôznu podobu napr. diplomu či osvedčenia. Transparentnosť vedomostí, ktoré ľudia reálne nadobudli, aby získali danú kvalifikáciu (t. j. výsledkov vzdelávania) je kľúčom k zabezpečeniu toho, aby jednotlivci a zamestnávateľia pripisovali kvalifikáciám adekvátnu ekonomickú, sociálnu i akademickú hodnotu.

Pre rozdiely medzi systémami vzdelávania a odbornej prípravy v EÚ je ťažšie posúdiť, čo niekto, kto získal kvalifikáciu v inej krajine vie, chápe a je schopný urobiť vo vzdelávacom alebo pracovnom prostredí. Nedostatočné pochopenie bráni „dôverovať“ kvalite a obsahu kvalifikácií získaných v inom členskom štáte. To isté platí pre kvalifikácie nadobudnuté mimo rámca formálneho systému, príp. v medzinárodných orgánoch a organizáciách. Nedostatočná dôvera v tieto kvalifikácie znižuje pracovníkom a vzdelávajúcim sa osobám, ktoré ich nadobudli, možnosti profesionálneho rastu, prijatia do zamestnania a povýšenia, ako aj príležitosti na ďalšie vzdelávanie a vytvára prekážky v ich mobilite v rámci jednej členskej krajiny alebo medzi členskými krajinami EÚ.

Na zvládnutie týchto rozdielov potrebujeme mechanizmus, vďaka ktorému bude možné porovnať národné kvalifikačné systémy, a tým zaručiť, že výsledky vzdelávania pri každej z kvalifikácií sa budú dať ľahko pochopiť a porovnať.

Európsky kvalifikačný rámec pre celoživotné vzdelávanie (EKR)¹ bol zriadený v roku 2008 odporúčaním Európskeho parlamentu a Rady. Jeho cieľom bolo zvýšiť transparentnosť, porovnateľnosť a prenosnosť kvalifikácií občanov v Európe.

Uvedeným odporúčaním sa vytvoril spoločný európsky referenčný rámec ôsmich všeobecných úrovní vzdelávania, ktorý slúži ako „prevodná tabuľka“ medzi národnými kvalifikačnými systémami. Jednotlivé úrovne sú vymedzené z hľadiska vedomostí, zručností a kompetencií v relatívne abstraktných pojmoch. Pokrýva všetky druhy a úrovne kvalifikácií vrátane tých, ktoré boli nadobudnuté na všetkých úrovniach formálneho vzdelávania a odbornej prípravy, ale aj tých získaných v súkromnom sektore či medzinárodných (sektorových) kvalifikácií. Úroveň 1 znamená najnižšiu a úroveň 8 najvyššiu úroveň odbornej spôsobilosti. V princípe je možné dosiahnuť výsledky vzdelávania zodpovedajúce týmto

¹ Ú. v. EÚ C 111, 6.5.2008, s. 1.

ôsmim úrovňami ktorýmkoľvek zo spôsobov vzdelávania vrátane neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa.

Národné kvalifikačné úrovne sú porovnávané s ôsmimi úrovňami EKR postupom, ktorý sa nazýva „referencovanie“. V rámci tohto postupu sa kvalifikácie najskôr zaradia do národného kvalifikačného rámca (na základe národných kvalifikácií a úrovni) a po použití prevodnej tabuľky EKR sa ich úrovne porovnávajú s celou EÚ.

Odporúčaním z roku 2008 týkajúcim sa EKR boli členské štáty vyzvané:

1. uviesť do roku 2010 svoje kvalifikačné systémy a úrovne do súladu s ôsmimi úrovňami EKR;
2. do roku 2012 zabezpečiť, aby sa na nových osvedčeniach o kvalifikácii/diplomoch, príp. na ich dodatkoch uvádzali aj úrovne EKR.

Odporúčanie týkajúce sa EKR z roku 2008 bude čoskoro plne implementované. V súčasnosti je do EKR zapojených celkom 39 krajín, čím potvrdili úroveň záväzku vyplývajúceho z dosiahnutia celkového cieľa transparentnosti a porovnateľnosti kvalifikácií v rámci Európy. Začiatkom roku 2016 ukončilo 22 členských a päť nečlenských štátov proces referencovania svojich národných kvalifikačných úrovni s EKR. Tri členské štáty predložili prvé referencovacie správy, ktoré sú však stále v procese schvaľovania poradnou skupinou pre EKR. Zvyšné tri členské štáty si referencovanie naplánovali na rok 2016. Všetky štáty, s výnimkou Talianska, referencovali svoje kvalifikačné úrovne s EKR pomocou národných kvalifikačných rámcov. Začiatkom roka 2016 navyše 15 krajín uvádzalo úrovne EKR na osvedčeniach o kvalifikácii a diplomoch a očakáva sa, že ich počet do konca roku 2016 prudko vzrastie.

EKR je významným stimulom rozvoja národných kvalifikačných rámcov. Myslí sa tým aj súvisiaci prechod od udeľovania kvalifikácií na základe vstupných faktorov, akými sú napr. dĺžka trvania vzdelávacieho procesu alebo počet hodín v triede, k výsledkom vzdelávania. Systematické zavádzanie opisov výsledkov vzdelávania pre všetky úrovne a typy kvalifikácií je odvtedy kľúčom k modernizácii politík a činností vzdelávania a odbornej prípravy, ktoré ponúkajú jednotlivcom možnosti flexibilnejších vzdelávacích dráh.

Napriek úspešnej implementácii odporúčania z roku 2008 týkajúceho sa EKR sa nepodarilo plne dosiahnuť jeho ciele, t. j. transparentnosť, porovnateľnosť a prenosnosť kvalifikácií. Je to hlavne v dôsledku obmedzení v samotnom odporúčaní. Odporúčanie týkajúce sa EKR je preto potrebné zrevidovať tak, aby riešilo tieto výzvy:

Napriek zastrešujúcemu charakteru EKR nedošlo vo všetkých krajinách k referencovaniu všetkých kvalifikačných systémov s EKR

Niektoré krajiny sa pri referencovaní zamerali len na kvalifikácie z odborného vzdelávania a prípravy (OVP) a iné krajiny zasa do tohto procesu nezaradili svoj systém všeobecného vzdelávania. Situácia je ešte odlišnejšia v prípade súkromných, neformálnych a medzinárodných kvalifikácií, ktoré sú v niektorých krajinách súčasťou národných kvalifikačných rámcov a v iných nie. V súčasnosti platnom odporúčaní neexistujú žiadne ustanovenia, ktoré by zaručili, že súčasťou národných rámcov budú všetky druhy kvalifikácií (vrátane tých zo súkromného sektora). Okrem toho kvalifikačné systémy a rámce sa časom menia a v spomínanom odporúčaní sa od členských štátov nepožaduje, aby referencovanie svojich národných kvalifikačných rámcov s EKR pravidelne aktualizovali.

Výrazné rozdiely v opise obsahu podobných kvalifikácií v jednotlivých krajinách

Neexistuje spoločný európsky formát, ktorým by sa opisovali kvalifikácie a výsledky vzdelávania v nich dosiahnuté: to sťažuje ich porovnateľnosť. Navyše informácie o obsahu kvalifikácie je často ťažké nájsť, keďže sa vo všeobecnosti systematicky nevkladajú do databáz a registrov kvalifikácií, ani sa na európskej úrovni nevymieňajú. Komisia a členské štáty sa dohodli na technickej úrovni uvádzania minimálneho množstva informácií. Nešlo by len o informácie o výsledkoch vzdelávania dosiahnutých v rámci kvalifikácií, ale aj informácie o zabezpečení kvality a možných kreditoch.

Vymedzenie pojmu „kompetencie“ je obmedzené na „samostatnosť a zodpovednosť“

Pojem „kompetencie“ tak, ako sa používa v kontexte deskriptorov výsledkov vzdelávania uvedených v treťom stĺpci deskriptorov EKR² v prílohe II k odporúčaniu z roku 2008 týkajúcemu sa EKR, sa obmedzuje na „samostatnosť a zodpovednosť“. To nie je v súlade so všeobecne platným vymedzením kompetencie tak, ako sa bežne používa v európskych politikách vzdelávania a odbornej prípravy v zmysle prílohy I k odporúčaniu z roku 2008 týkajúcemu sa EKR: „*preukázaná spôsobilosť použiť vedomosti, zručnosti a osobné, sociálne a/alebo metodologické schopnosti v pracovných alebo študijných situáciách a v odbornom a osobnom rozvoji*“.

Dôvera v kvalitu a úroveň kvalifikácií referencovaných s EKR

Ide o nevyhnutnú súčasť podpory mobility vzdelávajúcich sa osôb a pracovníkov v rámci sektorov a zemepisných hraníc, ako aj medzi nimi. Súčasné spoločné zásady zabezpečovania kvality sa však týkajú zabezpečenia kvality vo všeobecnosti a nie konkrétne kvalifikácií referencovaných s EKR. Okrem toho sa aj napriek zastrešujúcemu charakteru EKR vzťahujú jeho zásady zabezpečovania kvality (príloha III k odporúčaniu z roku 2008) iba na OVP a vysokoškolské vzdelávanie, a preto sa netýkajú kvalifikácií:

- nadobudnutých všeobecným vzdelávaním,
- nadobudnutých potvrdením neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa, ako aj získaných v súkromnom sektore,
- medzinárodných kvalifikácií (či už sektorových, alebo nie).

Preto nemôže vzniknúť vzájomná dôvera medzi členskými štátmi, ktorá by pokrývala celú škálu kvalifikácií.

Neexistujú spoločné ustanovenia o prenose a zhromažďovaní kreditov v rámci kvalifikácií týkajúcich sa EKR

Napriek tomu, že cieľom EKR je podporovať flexibilné vzdelávacie dráhy a zameriavať sa na výsledky vzdelávania bez ohľadu na spôsob nadobudnutia kvalifikácie (t. j. v ktoromkoľvek sektore – od formálneho vzdelávania, cez potvrdenie neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa), neexistujú žiadne spoločné ustanovenia o prenose a zhromažďovaní kreditov v rámci kvalifikácií týkajúcich sa EKR. Preto sa ťažšie prechádza z jedného vzdelávacieho prostredia do iného, a to tak v rámci členských štátov, ako aj medzi nimi. Takéto prechody sú však veľmi dôležité pre tých jednotlivcov, ktorí ich počas svojej vzdelávacej a profesnej kariéry absolvujú niekoľko.

Zvýšenie počtu medzinárodných (sektorových) kvalifikácií vychádzajúcich zo štandardov vypracovaných medzinárodnými obchodnými spoločnosťami alebo sektorovými organizáciami

² V kontexte EKR sa „kompetencia“ chápe vo vzťahu k zodpovednosti a samostatnosti.

Narastajúca internacionalizácia hodnotových reťazcov výrobkov a služieb spôsobila zvýšenie počtu medzinárodných (sektorových) kvalifikácií, ako aj odbornej prípravy a certifikácie v niektorom z priemyselných odvetví vychádzajúcich zo štandardov vypracovaných medzinárodnými obchodnými spoločnosťami alebo sektorovými organizáciami napr. rámec elektronických kompetencií alebo rámce v sektoroch bankovníctva a zvárania.

V platnom odporúčaní sa uvádza, že by sa medzinárodným sektorovým organizáciám malo umožniť, aby svoje kvalifikačné systémy uviedli do súvislosti so spoločným európskym referenčným bodom, a ukázať tým vzájomný vzťah medzi medzinárodnými sektorovými kvalifikáciami a národnými kvalifikačnými systémami. V odporúčaní sa však neuvádzajú konkrétne opatrenia o tom, ako tento priamy vzťah s EKR vytvoriť. Keďže neexistuje žiaden spoločný postup, niektoré členské štáty do svojich národných kvalifikačných rámcov začlenili aj medzinárodné (sektorové) kvalifikácie. To znamená, že by tá istá kvalifikácia musela prejsť všetkými vnútroštátnymi procesmi, čo by znamenalo vysoké riziko vzniku nezrovnalostí medzi jednotlivými krajinami, najmä riziko, že tej istej kvalifikácii budú priradené rôzne úrovne EKR. Zároveň tým pre medzinárodné (sektorové) organizácie vzniká vysoká administratívna záťaž aj preto, že by museli rešpektovať všetky vnútroštátne postupy a požiadavky na zabezpečenie kvality.

Spoločné rámce odbornej prípravy založené na úrovniach EKR

V smernici o uznávaní odborných kvalifikácií (2005/36/ES) sa uvádza, že Komisia môže formou delegovaných aktov stanoviť spoločné rámce odbornej prípravy v prípade povolání regulovaných na vnútroštátnej úrovni ako minimálne súbory výsledkov vzdelávania založené na úrovniach EKR. Kvalifikácie, ktoré spĺňajú požiadavky príslušného rámca odbornej prípravy, budú automaticky uznávané v celej EÚ. Toto ustanovenie je nové a doposiaľ žiadne spoločné rámce odbornej prípravy nevznikli. V smernici sa neuvádza spôsob, akým by sa v spoločných rámcach odbornej prípravy pridelovali úrovne EKR.

Vzťahy medzi EKR a národnými kvalifikačnými rámcami tretích krajín

EKR je zdrojom inšpirácie pri vytváraní národných kvalifikačných rámcov a meta-rámcov mimo EÚ. Niekoľko tretích krajín vyjadrilo záujem o referencovanie alebo zosúladenie svojich systémov s EKR, čo by umožnilo porovnávať ich kvalifikácie s tými v EÚ. Napriek rastúcemu prílivu a odlivu vzdelávajúcich sa osôb a pracovníkov do a z EÚ nie je v odporúčaní týkajúcom sa EKR žiadne ustanovenie, ktoré by umožňovalo akékoľvek formálne zosúladňovanie s rámcami tretích krajín. Z praktického hľadiska to neumožňuje formálne porovnať kvalifikácie z tretích krajín s kvalifikáciami získanými v EÚ.

Chýbajúca porovnateľnosť kvalifikácií získaných v EÚ s kvalifikáciami z tretích krajín znižuje dôveru v zahraničné kvalifikácie a komplikuje ich uznávanie. Kvalifikovaní zahraniční migranti (vrátane utečencov) sa tak pri prijímaní do zamestnania dostávajú v porovnaní s domácimi obyvateľmi do nevýhody, ktorá im bráni v možnostiach ich profesijného rastu a povýšenia. Platí to tak pre ľudí prichádzajúcich do EÚ s kvalifikáciami z tretích krajín, ako aj pre ľudí s kvalifikáciami z EÚ odchádzajúcich do tretích krajín. Na vyššej inštitucionálnej úrovni existujú dohody o pridružení medzi EÚ a tretími krajinami ako Maroko, Ukrajina, Gruzínsko a Moldavsko, ktoré obsahujú ustanovenia o spolupráci pri referencovaní s EKR. Nie sú však zavedené riadiace mechanizmy, ktoré by zaručovali vykonávanie týchto ustanovení.

Riadenie EKR

Po prijatí odporúčania z roku 2008 týkajúceho sa EKR Komisia zriadila neformálnu expertnú skupinu (tzv. poradnú skupinu pre EKR, ďalej len „PS EKR“) na zabezpečenie celkovej súdržnosti a podpory transparentnosti procesu prirovnávania kvalifikačných systémov k EKR.

V odporúčaní z roku 2008 týkajúcom sa EKR sa členské štáty vyzývali zriadiť na vnútroštátnej úrovni národné koordinačné miesta EKR (EKR-NKM) s cieľom podporovať a koordinovať transparentné referencovanie národných kvalifikačných systémov s EKR.

PS EKR je účinnou platformou, ktorá slúži na podporu výmeny informácií a vytváranie kontaktných sietí medzi krajinami a ktorá pomohla procesu referencovania stanovením referenčných kritérií. Nedostatok koordinácie štruktúr EÚ pre riadenie činností týkajúcich sa zručností a kvalifikácií ako takých bráni zvyšovaniu efektívnosti a súčinnosti medzi EKR a inými transparentnými nástrojmi, ktoré vzniknú tak na úrovni EÚ, ako aj na úrovni jednotlivých štátov (ako napríklad Europass a ESCO).

Ciele návrhu

Tento návrh vychádza z výsledkov dosiahnutých na základe odporúčania z roku 2008 týkajúceho sa EKR. Zaručuje nadväznosť postupov referencovania kvalifikačných rámcov a úrovni s EKR začatých v jednotlivých krajinách. Jadro procesu EKR, konkrétne referencovanie národných kvalifikačných rámcov a úrovni s EKR, sa nemení. Cieľom tohto návrhu je aj ďalej rozvíjať a zefektívňovať EKR v snahe uľahčiť zamestnávateľom, pracovníkom a vzdelávajúcim sa osobám pochopenie národných a medzinárodných kvalifikácií, ako aj kvalifikácií z tretích krajín. Touto iniciatívou by sa preto malo prispieť k lepšiemu využívaniu dostupných zručností a kvalifikácií v prospech jednotlivcov, trhu práce a ekonomiky.

Cieľmi tohto návrhu sú konkrétne:

- posilniť existujúci proces referencovania národných kvalifikačných systémov a úrovni s EKR,
- zvýšiť transparentnosť, porovnateľnosť a pochopenie kvalifikácií, ktoré jednotlivci nadobudli,
- zabezpečiť väčší súlad vo vykonávaní EKR v jednotlivých krajinách,
- zlepšiť komunikáciu a šírenie informácií o EKR,
- podporiť flexibilné vzdelávacie dráhy a bezproblémový prechod v rámci systémov vzdelávania a odbornej prípravy, medzi nimi, ako aj medzi vzdelávaním/odbornou prípravou a zamestnaním,
- v ďalšej fáze zvýšiť transparentnosť, pochopenie a porovnateľnosť kvalifikácií z tretích krajín s kvalifikáciami získanými v EÚ,
- zabezpečiť účinnejšiu správu EKR na úrovni EÚ i na vnútroštátnej úrovni.

Táto iniciatíva nie je súčasťou programu regulačnej vhodnosti „REFIT“.

• Súlad s existujúcimi ustanoveniami politík v oblasti tejto politiky

Návrh je jednou z iniciatív v rámci nového programu v oblasti zručností pre Európu a dopĺňa ďalšie opatrenia navrhované v tomto kontexte:

- Odporúčanie Rady, ktorým sa členské štáty vyzývajú zaviesť záruku získania zručností³. Záruka získania zručností bude ponúkaná dospelým, ktorí opustili systém

³ Návrh odporúčania Rady o vytvorení záruky získania zručností, COM(2016) 382.

počiatočného vzdelávania alebo odbornej prípravy bez ukončenia vyššieho sekundárneho alebo rovnocenného vzdelávania (úroveň 4 EKR). Vďaka záruke budú môcť zvýšiť úroveň svojich zručností, čo im umožní získať minimálnu úroveň schopností čítať, písať, počítať, ako aj digitálnych zručností a/alebo širšiu škálu zručností, a tým dosiahnuť kvalifikáciu úrovne 4 EKR.

Tento návrh je zároveň v súlade s ďalšími európskymi politikami a iniciatívami v oblasti vzdelávania a zamestnanosti, konkrétne:

- s rozhodnutím Európskeho parlamentu a Rady č. 2241/2004/ES o jednotnom rámci Spoločenstva pre transparentnosť kvalifikácií a schopností, ktorým sa zaviedol rámec slúžiaci ľuďom na prezentáciu svojich zručností a kvalifikácií⁴,
- s novými prioritami strategického rámca európskej spolupráce v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy do roku 2020 tak, ako boli stanovené v spoločnej správe „Vzdelávanie a odborná príprava do roku 2020“ prijatej v roku 2015⁵. V správe sa vyzýva na ďalší rozvoj EKR v snahe zvýšiť transparentnosť a porovnateľnosť kvalifikácií,
- s odporúčaním Rady z 20. decembra 2012 o potvrdzovaní neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa⁶, v ktorom sa členské štáty vyzývajú zaviesť opatrenia na potvrdzovanie neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa v spojení s národnými kvalifikačnými rámcami. Tieto opatrenia, ktoré by mali byť v súlade s EKR, by sa mali zaviesť najneskôr v roku 2018. Podľa uvedeného odporúčania by jednotlivci mali mať možnosť získať plnú alebo čiastočnú kvalifikáciu na základe potvrdených výsledkov vzdelávania získaných mimo systémov formálneho vzdelávania a odbornej prípravy,
- s viacjazyčnou Európskou klasifikáciou zručností, kompetencií, kvalifikácií a povolání (ESCO). Tak ESCO, ako aj EKR budú používať ten istý formát elektronického zverejňovania informácií o kvalifikáciách (súčasť prílohy VI k tomuto návrhu),
- s Európskymi normami a usmerneniami (ESG) pre zabezpečenie kvality vysokoškolského vzdelávania⁷ vyvinutými v rámci Európskeho priestoru vysokoškolského vzdelávania, ako aj s odporúčaním Európskeho parlamentu a Rady z 18. júna 2009 o vytvorení európskeho referenčného rámca zabezpečenia kvality odborného vzdelávania a prípravy (EQAVET)⁸,
- s nezávislým Európskym registrom zabezpečenia kvality vysokoškolského vzdelávania⁹ vytvoreným v rámci Európskeho priestoru vysokoškolského vzdelávania ako register agentúr zabezpečovania kvality, ktoré z veľkej časti spĺňajú ESG,
- s Európskym systémom prenosu a zhromažďovania kreditov (ECTS)¹⁰ vytvoreným v rámci Európskeho priestoru vysokoškolského vzdelávania a Európskeho systému

⁴ Ú. v. EÚ L 390, 31.12.2004, s. 6.

⁵ Ú. v. EÚ C 417, 15.12.2015, s. 25.

⁶ Ú. v. EÚ C 398, 22.12.2012, s. 1.

⁷ http://www.enqa.eu/wp-content/uploads/2015/11/ESG_2015.pdf.

⁸ Ú. v. EÚ C 155, 8.7.2009, s. 1.

⁹ <https://www.eqar.eu/>.

¹⁰ http://ec.europa.eu/education/library/publications/2015/ects-users-guide_en.pdf.

kreditov pre odborné vzdelávanie a prípravu (ECVET) zriadeného odporúčaním Európskeho parlamentu a Rady z 18. júna 2009¹¹,

- s bolonským procesom vo vysokoškolskom vzdelávaní: do EKR sa zapojilo 38 zo 48 európskych krajín Európskeho priestoru vysokoškolského vzdelávania. Návrh je zlučiteľný s kvalifikačným rámcom Európskeho priestoru vysokoškolského vzdelávania (QF-EHEA). Zvlášť deskriptory úrovni 5 až 8 EKR sú zlučiteľné s dublinskými deskriptormi pre tri cykly kvalifikačného rámca QF-EHEA vrátane krátkeho cyklu, ktorý nadväzuje na prvý cyklus alebo spadá pod jeho rámec. Súčasná prax s referencovaním ukazuje, že vo väčšine krajín prebehlo referencovanie s EKR a samocertifikácia podľa QF-EHEA ako jeden proces,
- s dohovorom Rady Európy o uznávaní kvalifikácií týkajúcich sa vysokoškolského vzdelávania v európskom regióne (tzv. lisabonský dohovor o uznávaní) a s odporúčaním o používaní kvalifikačných rámcov na uznávanie zahraničných kvalifikácií, v ktorom sa výslovne odkazuje na EKR ako na nástroj určený na uznávanie akademických titulov,
- s politikami a iniciatívami v oblasti zamestnanosti, ako napríklad nariadenie o sieti EURES a odporúčanie Rady týkajúce sa záruky pre mladých ľudí a dlhodobej nezamestnanosti,
- so smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2005/36/ES zo 7. septembra 2005 o uznávaní odborných kvalifikácií¹² zmenenou smernicou 2013/55/EÚ Európskeho parlamentu a Rady z 20. novembra 2013¹³. Podľa tejto smernice môže Komisia vytvoriť spoločné rámce odbornej prípravy ako súbor minimálnych výsledkov vzdelávania potrebných na výkon určitého povolania. Spoločné rámce odbornej prípravy musia vychádzať z úrovni EKR.

- **Súlad s ostatnými politikami Únie**

Tento návrh podporuje prioritu Komisie podporovať rast a tvorbu pracovných miest uľahčovaním lepšieho využívania ľudského kapitálu, a tým napomáhať rast a konkurencieschopnosť. Jeho cieľom je odstrániť prekážky v mobilite, a tým uľahčiť a podporiť dosiahnutie cieľa voľného pohybu pracovníkov.

Lepším pochopením kvalifikácií z tretích krajín sa podporí Európska migračná agenda. Nárast migračných tokov do Európskej únie a z nej zdôrazňuje potrebu lepšieho pochopenia kvalifikácií získaných mimo EÚ, ako aj potrebu podporovať integráciu migrantov na trhy práce v EÚ tak, ako je to zdôraznené aj v akčnom pláne EÚ pre integráciu štátnych príslušníkov tretích krajín¹⁴. Návrh je v súlade s politikou EÚ týkajúcou sa uznávania odborných kvalifikácií.

2. PRÁVNÝ ZÁKLAD, SUBSIDIARITA A PROPORCIONALITA

- **Právny základ**

Návrh vychádza z článkov 165 a 166 Zmluvy o fungovaní Európskej únie.

¹¹ Ú. v. EÚ C 155, 8.7.2009, s. 11.

¹² Ú. v. EÚ L 255, 30.9.2005, s. 22.

¹³ Ú. v. EÚ L 354, 28.12.2013, s. 132.

¹⁴ COM(2016) 377 zo 7. 6. 2016, Akčný plán integrácie štátnych príslušníkov tretích krajín.

V článku 165 sa uvádza: „*Únia prispieva k rozvoju kvalitného vzdelávania podporovaním spolupráce medzi členskými štátmi a, ak je to potrebné, podporovaním a dopĺňovaním činnosti členských štátov.*“ Činnosť EÚ sa v zmysle článku 165 ods. 2 okrem iného zameriava na:

- podporu akademického uznávania diplomov a započítavanie času štúdia,
- rozvoj výmeny informácií a skúseností v otázkach, ktoré sú spoločné pre vzdelávacie systémy členských štátov.

V článku 166 sa uvádza: „*Únia uskutočňuje politiku odborného vzdelávania, ktorá podporuje a dopĺňa činnosť členských štátov.*“ V článku 166 ods. 3 sa uvádza: „*Únia a členské štáty podporujú spoluprácu s tretími krajinami a s príslušnými medzinárodnými organizáciami v oblasti odborného vzdelávania.*“

Týmto návrhom je zabezpečená kontinuita procesov iniciovaných odporúčaním z roku 2008 týkajúcim sa EKR, ktoré vychádza z tých istých článkov. EKR zahŕňa ciele tak v oblasti všeobecného a akademického vzdelávania, ako aj odbornej prípravy na všetkých úrovniach. EKR je základom podpory mobility vzdelávajúcich sa osôb a pracovníkov v rámci sektorov a zemepisných hraníc, ako aj medzi nimi. Vyzýva členské štáty k spolupráci a podporuje a dopĺňa ich činnosť.

- **Subsidiarita (v prípade inej ako výlučnej právomoci)**

Nedostatočná transparentnosť či nedostatočné pochopenie a ohodnotenie zručností a kvalifikácií bránia v geografickej a profesijnej mobilite pracovníkov a vzdelávajúcich sa osôb, a preto sa týkajú celej EÚ. Sú hlavnou príčinou nedostatočného využívania dostupných zručností tak štátnych príslušníkov EÚ, ako aj štátnych príslušníkov tretích krajín, najmä ak ich získali v zahraničí, a sú jednou z hlavných príčin nesúladu medzi ponúkanými a požadovanými zručnosťami.

Existujúce nástroje na európskej úrovni majú jasné obmedzenia a bez ďalších politických krokov nedôjde k zmene tohto stavu. Cezhraničná mobilita si vyžaduje opatrenia na úrovni EÚ, ktoré by zlepšili transparentnosť a pochopenie kvalifikácií. To nie je možné dosiahnuť opatreniami na vnútroštátnej úrovni. Zároveň treba rešpektovať zodpovednosť členských štátov za obsah výučby a organizáciu vzdelávacích systémov. Táto iniciatíva nezasahuje do zodpovednosti členských štátov za rozhodovanie o obsahu a usporiadaní svojich systémov vzdelávania a odbornej prípravy.

- **Proporcionalita**

Opatrenia navrhnuté v tomto odporúčaní sú primerané na dosiahnutie daných cieľov. Návrh odporúčania Rady vychádza z článkov 165 a 166 ZFEÚ, t. j. zaručuje kontinuitu procesov referencovania kvalifikačných rámcov a úrovní s EKR začatých na vnútroštátnej úrovni podľa odporúčania z roku 2008 týkajúceho sa EKR. V návrhu je zohľadnená potreba členských štátov používať diferencovaný prístup, ktorý odzrkadľuje odlišné hospodárske, finančné a sociálne situácie, pričom neprekračuje rámec toho, čo je potrebné. Použijú sa existujúce systémy podávania správ, čím sa minimalizuje administratívna záťaž.

- **Výber nástroja**

Výber nástroja – odporúčanie Rady – je v súlade s článkami 165 a 166 Zmluvy o fungovaní Európskej únie. Existujúci EKR vychádzal z odporúčania Európskeho parlamentu a Rady.

Skúsenosti z minulosti ukázali, že odporúčanie Európskeho parlamentu a Rady je účinným nástrojom, ktorý členské štáty spoľahlivo vykonávajú.

3. VÝSLEDKY HODNOTENÍ EX POST, KONZULTÁCIÍ SO ZAJINTERESOVANÝMI STRANAMI A POSÚDENÍ VPLYVU

• Hodnotenia *ex post*/kontroly vhodnosti existujúcich právnych predpisov

Boli vykonané dve nezávislé hodnotenia odporúčania týkajúceho sa EKR – jedno v mene Európskeho parlamentu¹⁵ a druhé v mene Komisie¹⁶. Ich hlavné zistenia a odporúčania boli zahrnuté do správy Komisie Európskemu parlamentu a Rade z 19. decembra 2013, v ktorej sa dospelo k týmto záverom:

- malo by sa zlepšiť transparentné a koherentné referencovanie s EKR tak, aby zohľadňovalo meniacu sa povahu kvalifikačných systémov,
- mala by sa posilniť úloha a vplyv kvalifikačných rámcov založených na výsledkoch vzdelávania na vnútroštátnej i na európskej úrovni,
- jasnejším vysvetlením deskriptora „kompetencie“ sa môže dosiahnuť väčší súlad v procese referencovania,
- mala by sa zlepšiť komunikácia týkajúca sa EKR, ktorá pomôže lepšie osloviť vzdelávajúce sa osoby, pracovníkov a iné zainteresované strany,
- malo by sa posilniť prepojenie kvalifikačných rámcov so systémami zabezpečovania kvality,
- mala by sa jasnejšie vysvetliť úloha EKR vo vzťahu k medzinárodným kvalifikáciám a kvalifikáciám získaným v tretích krajinách.

• Konzultácie so zainteresovanými stranami

Konzultácie prebehli s viacerými zainteresovanými stranami¹⁷. Konzultácie sa uskutočnili:

- formou zasadnutí,
- formou reakcií k dokumentu na rokovanie s podrobnosťami o sporných otázkach a možnom smerovaní revízie EKR,
- ako súčasť všeobecného dokumentu na rokovanie o novom programe v oblasti zručností.

Z reakcií na konzultácie vyplynula silná podpora pre EKR ako nástroj transparentnosti. Zainteresované strany zdôraznili význam prebiehajúcich vnútroštátnych procesov týkajúcich sa kvalifikačných rámcov, ktoré spojili subjekty z rôznych oblastí vzdelávania a odbornej prípravy, zamestnanosti a mládeže.

¹⁵

http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2009_2014/documents/cult/dv/esstudieurqualifframewimplem/esstudieurqualifframewimplemen.pdf.

¹⁶

<http://ec.europa.eu/ploteus/sites/eac-eqf/files/DG%20EAC%20-%20Evaluation%20EQF%20-%20Final%20Report%20-%20Final%20Version.pdf>.

¹⁷

formou osobitných konzultácií o revízii odporúčania týkajúceho sa EKR, ktoré prebehli s poradnou skupinou pre EKR 19. januára 2016 a so sociálnymi partnermi EÚ 20. januára 2016. Podrobnosti o výsledkoch spomínaných konzultácií sú uvedené v pracovnom dokumente útvarov Komisie analyzujúcom nový program v oblasti zručností pre Európu [SWD(2016) 195].

Konzultácie jednoznačne podporili potrebu zrevidovať uvedené odporúčanie. V tejto súvislosti zainteresované strany zdôraznili potrebu väčšieho súladu v referencovaní výsledkov v jednotlivých krajinách. Zainteresované strany podporili aj:

- spoločný formát výsledkov vzdelávania, ktorý by zohľadňoval rozmanitosť postupov v jednotlivých krajinách,
- zaradenie spoločných zásad zabezpečovania kvality pre všetky druhy a úrovne kvalifikácií referencovaných s EKR,
- spoločné zásady týkajúce sa kreditových systémov prepojených s EKR,
- potrebu prispôbiť súčasné odporúčanie potrebám dnešnej reality a využiť revíziu na účely jeho jasnejšieho vysvetlenia.

Zúčastnené strany sa takisto zhodli na tom, že odporúčanie musí byť jasnejšie aj v otázke medzinárodných (sektorových) kvalifikácií. Zdôraznili, že požiadavky týkajúce sa zabezpečenia kvality a výsledkov vzdelávania v prípade vnútroštátnych kvalifikácií by sa mali vzťahovať aj na medzinárodné (sektorové) kvalifikácie.

Zainteresované strany zdôraznili, že hlavným cieľom EKR by malo byť vytvorenie transparentnosti v EÚ (zvýšením porovnateľnosti a rozsahu implementácie), ako aj fakt, že porovnateľnosť kvalifikácií z EÚ s kvalifikáciami z tretích krajín by nemala byť prioritou, ktorú treba okamžite riešiť.

Tieto skutočnosti sa v širšom zmysle zhodujú s výsledkami verejnej konzultácie o európskom priestore pre zručnosti a kvalifikácie iniciovanej Komisiou v roku 2014¹⁸.

Príspevky zainteresovaných strán boli zohľadnené pri tvorbe tohto návrhu. Komisia sa však domnieva, že v rámci európskej migračnej agendy je nevyhnutné vytvoriť medzinárodné väzby medzi EKR a národnými a regionálnymi rámcami tretích krajín vrátane nevyhnutnej podpory integrácie migrantov na trh práce a rozšírenia vonkajšej politiky EÚ.

• **Posúdenie vplyvu**

Návrh má podobu odporúčania Rady, ktorým sa má revidovať existujúci nástroj a členským štátom ponechať voľnosť jeho vykonávania na vnútroštátnej úrovni. Preto nebolo vykonané žiadne posúdenie vplyvu. Napriek tomu sa však tento návrh opiera o veľké množstvo empirických dôkazov z vykonávania odporúčania týkajúceho sa EKR na úrovni EÚ a na vnútroštátnej úrovni. Z nich vyplývajú aj fakty o evidentných nákladoch a výhodách vykonávania existujúceho odporúčania týkajúceho sa EKR. Všetky dôkazy sú uvedené v pracovnom dokumente útvarov Komisie, ktorý sprevádza nový program v oblasti zručností pre Európu, a v jeho osobitnej prílohe týkajúcej sa EKR¹⁹.

Posudzovali sa tieto tri možnosti, ktoré sa navzájom nevylučujú:

Možnosť 1: Dôraz na porovnateľnosť kvalifikácií prísnejším referencovaním. Táto možnosť nerozširuje rozsah pôsobnosti platného odporúčania.

¹⁸ http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/more_info/consultations/documents/skills-results_en.pdf.

¹⁹ Pracovný dokument útvarov Komisie – Analýza nového programu v oblasti zručností pre Európu, SWD(2016) 195.

- Zlepšiť kvalitu a koherentnosť referencovania: EKR by sa podporil výzvou adresovanou členským štátom a Komisii, aby zabezpečili koherentné vykonávanie referencovania tak na úrovni systému, ako aj na úrovni kvalifikácií jednoznačným uznaním kritérií referencovania. Je zrejmé, že referencovanie nie je jednorazový proces s jediným konečným termínom (v súčasnosti rok 2010), ale sústavný proces, v ktorom členské štáty musia zabezpečiť, aby boli uverejňované informácie o referencovaní aktuálne a zodpovedali vývojovým trendom na vnútroštátnej úrovni.
- Pojem „kompetencie“ v nadpise tretieho stĺpca deskriptorov EKR (v prílohe II k odporúčaniu z roku 2008 týkajúcemu sa EKR) by sa zmenil na „zodpovednosť/samostatnosť“, keďže používanie pojmu „kompetencie“ v odporúčaní z roku 2008 týkajúcom sa EKR nie je jednotné. Odstránením tohto pojmového nesúladu sa môže posilniť prístup zameraný na výsledky vzdelávania podporovaný EKR.
- Zlepšiť komunikáciu a šírenie informácií o EKR: od členských štátov by sa požadovalo uverejňovanie výsledkov referencovania a informácií o kvalifikáciách na vnútroštátnej i európskej úrovni. Základné informácie o každej kvalifikácii, ktoré sa majú uverejňovať, by sa uvádzali v spoločnom formáte. Vypracoval by sa aj spôsob vizuálneho vyjadrenia úrovni EKR na osvedčeniach a diplomoch.
- Odporúčaním týkajúcim sa EKR by sa zaviedli spoločné zásady zabezpečovania kvality pre kvalifikácie, ktoré majú byť referencované s EKR. Zodpovednosť členských štátov za opatrenia na zabezpečenie kvality uplatňované na národné kvalifikácie²⁰ by bola v rámci tohto procesu plne zachovaná tak, aby sa dodržala zásada subsidiarity.
- Vypracovali by sa zásady kreditových systémov súvisiacich s EKR na zlepšenie vzťahu medzi kreditovými systémami a kvalifikácií. Tým by sa zlepšila prenosnosť výsledkov vzdelávania dosiahnutých v rámci (čiastočných) kvalifikácií v rôznych modeloch vzdelávania vrátane výsledkov vzdelávania dosiahnutých neformálnym vzdelávaním a informálnym učením sa.

Revízia súčasného odporúčania by sa riadila článkami 165 a 166 ZFEÚ.

Možnosť 2: Zaviesť kritériá referencovania a mechanizmus referencovania rámcov medzinárodných kvalifikácií a medzinárodných sektorových kvalifikácií s EKR: táto možnosť by pomohla objasniť ustanovenia platného odporúčania týkajúce sa medzinárodných (sektorových) kvalifikácií. Zahŕňala by aj opatrenia navrhnuté v možnosti 1.

To by znamenalo zaviesť v spolupráci s členskými štátmi kritériá referencovania medzinárodných (sektorových) kvalifikácií, ako aj jednotný postup priradovania úrovni EKR medzinárodným (sektorovým) kvalifikáciám²¹.

Revízia súčasného odporúčania by sa riadila článkami 165 a 166 ZFEÚ.

²⁰ Tieto zásady plne zodpovedajú Európskym normám a usmerneniam pre zabezpečovanie kvality v Európskom priestore vysokoškolského vzdelávania, ako aj Európskemu referenčnému rámcu zabezpečenia kvality odborného vzdelávania a prípravy (EQAVET). Zásady zabezpečovania kvality pre všeobecné vzdelávanie na úrovni EÚ sú predmetom prebiehajúcich rokovaní v zmysle rámca „Vzdelávanie a odborná príprava do roku 2020“.

²¹ K realizácii by došlo bez toho, aby boli dotknuté vnútroštátne postupy zaraďovania kvalifikácií do národných kvalifikačných rámcov.

Možnosť 3: Zlepšiť porovnateľnosť kvalifikácií získaných v EÚ s kvalifikáciami z tretích krajín. Touto možnosťou by sa rozšíril rozsah EKR. Zahŕňala by aj opatrenia navrhnuté v možnosti 1.

Znamenalo by to zavedenie mechanizmov, ktoré by umožnili porovnať kvalifikácie získané v EÚ s kvalifikáciami z tretích krajín vrátane týchto štyroch odlišných prípadov:

- štruktúrované dialógy so susednými krajinami EÚ, ktoré majú s EÚ dohodu o pridružení, s možnosťou dosiahnuť referencovanie ich národných kvalifikačných rámcov s EKR,
- zosúladenie EKR s vyspelými národnými kvalifikačnými rámcami vrátane porovnávania jednotlivých úrovní,
- zosúladenie EKR s vyspelými regionálnymi kvalifikačnými rámcami na svete vrátane porovnávania jednotlivých úrovní,
- podpora EÚ (napr. formou rozvojovej pomoci) krajinám pri vytváraní ich národných kvalifikačných rámcov.

Revízia súčasného odporúčania by sa riadila článkami 165 a 166 ZFEÚ.

Analýza a porovnanie možností sú uvedené v pracovnom dokumente útvarov Komisie²² na základe dostupných dôkazov.

4. VPLYV NA ROZPOČET

Na podporu vykonávania tohto odporúčania sa použili existujúce zdroje z programu Erasmus +.

Navrhované odporúčanie Rady nevyžaduje dodatočné rozpočtové zdroje EÚ a ľudské zdroje Komisie.

5. INÉ PRVKY

• Podrobné vysvetlenie konkrétnych ustanovení návrhu

Návrhom revidovaného odporúčania týkajúceho sa EKR sa zruší a nahradí odporúčanie Európskeho parlamentu a Rady z 23. apríla 2008 o vytvorení európskeho kvalifikačného rámca pre celoživotné vzdelávanie.

V revidovanom odporúčaní sú zachované tieto prvky odporúčania z roku 2008 týkajúceho sa EKR:

- členským štátom sa odporúča, aby používali EKR ako referenčný nástroj na porovnanie úrovní kvalifikácie s rozdielnymi národnými kvalifikačnými systémami,
- členským štátom sa odporúča, aby svoje kvalifikačné systémy a úrovne uviedli do súladu s EKR transparentným spôsobom použitím prístupu založeného na výsledkoch vzdelávania,
- členské štáty by mali zabezpečiť, aby všetky nové dodatky k osvedčeniam, diplomom alebo kvalifikáciám vydané príslušnými orgánmi obsahovali jasný odkaz

²² SWD(2016) 195.

na príslušnú úroveň EKR tak, aby jednotlivci a zamestnávateľia mohli každodenne ťažiť z výhod väčšej transparentnosti kvalifikácií.

V porovnaní s odporúčaním z roku 2008 týkajúcim sa EKR boli zmenené alebo pridané tieto prvky:

- členským štátom sa odporúča, aby referencovanie pravidelne aktualizovali. Týmto spôsobom sa zachová relevantnosť porovnania vnútroštátnych kvalifikačných úrovní s úrovňami EKR a súlad s vnútroštátnymi kvalifikačnými systémami,
- členským štátom sa odporúča, aby uplatňovali metodiky referencovania, ktorými sa zabezpečí konzistentné vykonávanie EKR v jednotlivých členských štátoch,
- pojem „kompetencie“ v deskriptoroch EKR (príloha II) ako typu výsledkov vzdelávania sa nahrádza pojmom „samostatnosť a zodpovednosť“, ktoré lepšie vystihujú príslušné deskriptory výsledkov vzdelávania,
- kritériá referencovania s EKR pre národné kvalifikačné rámce vypracovávané poradnou skupinou pre EKR od roku 2008 sú súčasťou prílohy III k tomuto odporúčaniu,
- v tomto odporúčaní sa navrhuje revízia prílohy o zásadách zabezpečovania kvality uplatňovaných pri kvalifikáciách, ktoré sa majú referencovať s EKR (príloha IV). Tieto zásady v plnej miere, v súlade so zásadou subsidiarity, rešpektujú zodpovednosť členských štátov za národné opatrenia na zabezpečenie kvality, ktoré platia pre národné kvalifikácie. Tieto spoločné zásady plne zodpovedajú Európskym normám a usmerneniam (ESG) pre zabezpečovanie kvality v Európskom priestore vysokoškolského vzdelávania, ako aj Európskemu referenčnému rámcu zabezpečenia kvality odborného vzdelávania a prípravy (EQAVET). Zásady zabezpečovania kvality pre všeobecné vzdelávanie na európskej úrovni sú predmetom prebiehajúcich rokovaní v rámci ET2020,
- pridáva sa príloha o zásadách kreditových systémov súvisiacich s EKR (príloha V),
- návrhom sa členské štáty vyzývajú, aby po vykonaní referencovania verejne sprístupnili jeho výsledky. Členské štáty by mali zabezpečiť, aby boli dostupné a uverejnené aj informácie o kvalifikáciách a výsledkoch vzdelávania, ktoré boli v rámci nich dosiahnuté. Na tento účel sú navrhnuté prvky spoločného formátu na opis kvalifikácií, ktorý má byť súčasťou prílohy VI,
- v návrhu sa Komisia vyzýva, aby v spolupráci s členskými štátmi a zainteresovanými stranami preskúmala možnosť vytvorenia európskeho registra mimo rámca vysokoškolského vzdelávania pre orgány monitorujúce systémy zabezpečenia kvality. Tento register by bol podobný ako už spomínaný Európsky register zabezpečenia kvality vysokoškolského vzdelávania,
- návrhom sa Komisia vyzýva vypracovať štandardnú vizuálnu formu komunikácie EKR. Vďaka tomu by bolo možné lepšie osloviť vzdelávajúce sa osoby, pracovníkov a iné zainteresované strany,
- revidovaným odporúčaním sú položené základy vzťahov medzi národnými a regionálnymi kvalifikačnými rámcami tretích krajín a EKR, hoci nie sú hlavnou prioritou pri jeho vykonávaní. Každý takýto vzťah by mal byť v súlade s medzinárodnými dohodami,
- Komisia má v úmysle zriadiť skupinu odborníkov ako platformu potrebnú na spoluprácu medzi Komisiou, členskými štátmi a príslušnými zainteresovanými

stranami pri vykonávaní a monitorovaní tohto odporúčania. Plnila by aj úlohy realizované poradnou skupinou pre EKR od roku 2008,

- návrhom sa členské štáty vyzývajú zlepšiť koordináciu vnútroštátnej realizácie EKR,
- v tomto odporúčaní sa už explicitne neodkazuje na medzinárodné sektorové organizácie používajúce referenčné úrovne a zásady EKR.

Návrh

ODPORÚČANIE RADY

týkajúce sa európskeho kvalifikačného rámca pre celoživotné vzdelávanie, ktorým sa zrušuje odporúčanie Európskeho parlamentu a Rady z 23. apríla 2008 o vytvorení európskeho kvalifikačného rámca pre celoživotné vzdelávanie

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej články 165 a 166,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

keďže:

- (1) Kvalifikácie slúžia na viaceré účely. Zamestnávateľom hovoria, čo sa ich držiteľia vlastne naučili a čo vedia robiť, t. j. aké sú ich „výsledky vzdelávania“. Môžu byť predpokladom prístupu k niektorým regulovaným povolaniam. Pomáhajú orgánom a poskytovateľom vzdelávania a odbornej prípravy určiť úroveň a obsah naučených poznatkov, ktoré daná osoba nadobudla. Pre danú osobu majú význam aj tým, že sú vyjadrením jej osobnému úspechu. Kvalifikácie preto zohrávajú dôležitú úlohu pri zvyšovaní zamestnateľnosti, uľahčovaní mobility a prístupu k ďalšiemu vzdelávaniu.
- (2) Kvalifikácie sú formálnym výsledkom procesu hodnotenia a potvrdenia príslušným subjektom a obyčajne majú podobu rozpoznateľných dokumentov, ako sú osvedčenia alebo diplomy. Sú dôkazom výsledkov vzdelávania dosiahnutých danou osobou podľa stanovených noriem. Tieto výsledky vzdelávania je možné získať rôznymi spôsobmi – formálnym, neformálnym vzdelávaním alebo informálnym učením sa. Informácie o výsledkoch vzdelávania by mali byť ľahko dostupné a transparentné.
- (3) Odporúčaním Európskeho parlamentu a Rady z 23. apríla 2008 o vytvorení európskeho kvalifikačného rámca pre celoživotné vzdelávanie²³ (ďalej len „odporúčanie z roku 2008 týkajúce sa EKR“) sa zriadil spoločný referenčný rámec ôsmich úrovní kvalifikácií vyjadrených vo forme výsledkov vzdelávania podľa rastúcej úrovne odbornej spôsobilosti. Tieto úrovne slúžia ako prostriedok na vysvetlenie rozdielnych kvalifikačných systémov a ich úrovní. Účelom Európskeho kvalifikačného rámca pre celoživotné vzdelávanie (EKR) je zvýšiť transparentnosť, porovnateľnosť a prenosnosť kvalifikácií občanov.
- (4) Ďalším cieľom tohto odporúčania je prispieť k modernizácii systémov vzdelávania a odbornej prípravy, ako aj zvýšiť zamestnateľnosť, mobilitu a sociálnu integráciu pracovníkov a vzdelávajúcich sa osôb. Zameriava sa aj na zlepšenie nadväznosti formálneho, neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa, čo by viedlo aj k potvrdzovaniu výsledkov vzdelávania získaných v praxi.
- (5) Členské štáty vypracovali národné kvalifikačné rámce založené na výsledkoch vzdelávania a prirovnali ich k EKR postupom nazývaným „referencovanie“. Úroveň

EKR a deskriptory výsledkov vzdelávania prispievajú k vyššej transparentnosti a lepšej porovnateľnosti kvalifikácií na úrovni systému. Prispievajú aj k všeobecnej zmene orientácie vzdelávania a odbornej prípravy na výsledky vzdelávania.

- (6) Kvalifikácie jednotlivých osôb sú transparentnejšie a porovnateľnejšie, ak sú uvedené v dokumentoch, ktoré obsahujú odkaz na príslušné a uplatniteľné úrovne EKR, ako aj opis dosiahnutých výsledkov vzdelávania.
- (7) Do vykonávania EKR tak na úrovni Únie, ako aj na vnútroštátnych úrovniach by sa malo zapojiť široké spektrum zainteresovaných strán s cieľom zabezpečiť mu širokú podporu. Hlavnými zainteresovanými stranami sú: poskytovatelia vzdelávania a odbornej prípravy (či už formálne alebo neformálne), orgány zodpovedné za kvalifikácie, zamestnávateľia, odborové zväzy, priemyselné, obchodné a remeselné komory, inštitúcie podieľajúce sa na uznávaní akademických a odborných kvalifikácií, služby zamestnanosti a služby zodpovedné za integráciu migrantov.
- (8) Vo svojej správe Európskemu parlamentu a Rade z 19. decembra 2013 o hodnotení EKR²⁴ dospela Komisia k záveru, že EKR je všeobecne uznávaný ako referenčný bod na vývoj kvalifikačných rámcov, na uplatňovanie prístupu zameraného na výsledky vzdelávania a zvyšovanie transparentnosti a uznávania zručností a kompetencií. Zdôrazňuje sa v nej, že Únia by mala umožniť vzdelávajúcim sa osobám a pracovníkom zviditeľniť svoje zručnosti bez ohľadu na to, kde ich nadobudli.
- (9) Transparentnosť a uznávanie zručností a kvalifikácií sú jednou z nových priorít strategického rámca pre európsku spoluprácu vo vzdelávaní a odbornej príprave do roku 2020 („ET 2020“), ktorý bol prijatý v roku 2015²⁵. V správe sa zdôrazňuje potreba ďalej rozvíjať EKR s cieľom zvýšiť transparentnosť a porovnateľnosť kvalifikácií. V prípade nových migrantov by mohli lepšiemu pochopeniu zahraničných kvalifikácií v EÚ a naopak pomôcť aj existujúce nástroje transparentnosti.
- (10) EKR a národné kvalifikačné rámce, ktoré sú s ním referencované, môžu podporovať zavedené postupy uznávania tým, že zvýšia dôveru v kvalifikácie, ktoré so sebou prinášajú, ich pochopenie a porovnateľnosť. Tým sa stáva proces uznávania na účely vzdelávania a zamestnania jednoduchším.
- (11) Národné kvalifikačné rámce a systémy sa časom menia, a preto by sa ich referencovanie s EKR malo pravidelne aktualizovať.
- (12) Dôvera v kvalitu a úroveň kvalifikácií referencovaných s EKR je nevyhnutná, ak chceme podporiť mobilitu vzdelávajúcich sa osôb a pracovníkov v rámci sektorov a zemepisných hraníc, ako aj medzi nimi. Odporúčanie z roku 2008 týkajúce sa EKR obsahuje spoločné zásady zabezpečovania kvality vo vysokoškolskom vzdelávaní, v odbornom vzdelávaní a v odbornej príprave. Mali by v plnej miere, v súlade so zásadou subsidiarity, rešpektovať zodpovednosť členských štátov za národné opatrenia na zabezpečenie kvality, ktoré platia pre národné kvalifikácie. Normy a usmernenia týkajúce sa zabezpečovania kvality v Európskom priestore vysokoškolského vzdelávania²⁶ a v Európskom referenčnom rámci zabezpečenia kvality odborného vzdelávania a prípravy²⁷ sú základom takýchto spoločných zásad²⁸.

²⁴ COM(2013) 897 final.

²⁵ Ú. v. EÚ C 417, 15.12.2015, s. 25.

²⁶ http://www.engq.eu/wp-content/uploads/2015/11/ESG_2015.pdf.

²⁷ Ú. v. EÚ C 155, 8.7.2009, s. 1.

- (13) Kreditové systémy pomáhajú jednotlivcom napredovať vo vzdelávaní tým, že im uľahčia prechod medzi rôznymi úrovňami a typmi vzdelávania a odbornej prípravy, ako aj medzi štátnymi hranicami. Uľahčujú návrh, poskytovanie a hodnotenie výsledkov vzdelávania, a to tak v rámci úplných kvalifikácií, ako aj ich častí. Vzdelávajúcim sa osobám umožňujú kombinovať rôzne výsledky vzdelávania dosiahnuté v rôznych vzdelávacích systémoch vrátane digitálneho a neformálneho vzdelávania či informálneho učenia sa.
- (14) Väčšina zavedených kreditových systémov na vnútroštátnej, ako aj európskej úrovni, funguje v inštitucionálnych kontextoch, ako sú vysokoškolské alebo odborné vzdelávanie a odborná príprava. Na európskej úrovni bol v Európskom priestore vysokoškolského vzdelávania vyvinutý Európsky systém prenosu a zhromažďovania kreditov pre potreby vysokoškolského vzdelávania²⁹. V oblasti odborného vzdelávania a odbornej prípravy bol na základe odporúčania Európskeho parlamentu a Rady zavedený Európsky systém kreditov pre odborné vzdelávanie a prípravu³⁰. V súčasnosti narastá potreba permeability systémov vzdelávania a odbornej prípravy, ako aj flexibilnejších vzdelávacích dráh. V reakcii je potrebná užšia súčinnosť kvalifikačných rámcov a kreditových systémov, pričom samotné kreditové systémy musia vzájomne lepšie spolupracovať.
- (15) Hoci v *acquis* EÚ je v súvislosti s legálnou migráciou a azylom stanovené rovnaké zaobchádzanie so štátnymi príslušníkmi v prípade uznávania kvalifikácií (a dokonca aj opatrenia, ktoré majú uľahčiť situáciu osôb pod medzinárodnou ochranou³¹), stretávajú sa štátni príslušníci tretích krajín s terciárnym vzdelaním aj naďalej s vysokou mieru príliš vysokej kvalifikácie a podzamestnanosti. Spolupráca medzi Úniou a tretími krajinami v oblasti transparentnosti kvalifikácií môže pomôcť pri integrácii migrantov na trhy práce v Únii. Nárast migračných tokov do Európskej únie a z nej si vyžaduje lepšie pochopenie kvalifikácií získaných mimo Únie. Zosúladiť svoje kvalifikačné rámce s EKR je snahou čoraz väčšieho počtu krajín.
- (16) V článku 49a revidovanej smernice Európskeho parlamentu a Rady 2005/36/ES³² sa uvádza možnosť zaviesť delegovaným aktom Komisie „spoločné rámce pre odbornú prípravu“ v prípade regulovaných povolání ako súbor vedomostí, zručností a kompetencií. Spoločné rámce pre odbornú prípravu „majú byť založené na úrovniach EKR“. Pri vypracúvaní delegovaných aktov by Komisia mala zabezpečiť, aby sa použili existujúce odborné skúsenosti z vykonávania EKR. Ak boli odborné kvalifikácie uznané v súlade s revidovanou smernicou 36/2005/ES, odkazovanie na úrovne kvalifikácií EKR by nemalo ovplyvňovať prístup na trh práce.
- (17) Kvalifikačný rámec v Európskom priestore vysokoškolského vzdelávania³³ obsahuje deskriptory pre prvý, druhý a tretí cyklus vysokoškolského vzdelávania. Deskriptor každého cyklu je vyjadrením výsledkov a schopností súvisiacich s kvalifikáciami

²⁸ Zásady zabezpečovania kvality pre všeobecné vzdelávanie na úrovni EÚ sú predmetom prebiehajúcich rokovaní v zmysle rámca „Vzdelávanie a odborná príprava do roku 2020“.

²⁹ http://ec.europa.eu/education/library/publications/2015/ects-users-guide_en.pdf.

³⁰ Ú. v. EÚ C 155, 8.7.2009, s. 11.

³¹ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/95/EÚ z 13. decembra 2011 o normách pre oprávnenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva mať postavenie medzinárodnej ochrany, o jednotnom postavení utečencov alebo osôb oprávnených na doplnkovú ochranu a o obsahu poskytovanej ochrany.

³² Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2005/36/ES zo 7. septembra 2005 o uznávaní odborných kvalifikácií, Ú. v. EÚ L 255, 30.9.2005, s. 22.

³³ <http://www.ehea.info/Uploads/qualification/QF-EHEA-May2005.pdf>.

nadobudnutými na konci daného cyklu. EKR je kompatibilný s kvalifikačným rámcom Európskeho priestoru vysokoškolského vzdelávania, ako aj s deskriptormi jeho cyklov. Úrovně EKR 5 až 8 zodpovedajú prvému (vrátane krátkého cyklu, ktorý nadväzuje na prvý cyklus alebo spadá pod jeho rámec), druhému, resp. tretiemu cyklu kvalifikačného rámca pre Európsky priestor vysokoškolského vzdelávania v zmysle špecifikácií uvedených v prílohe II.

- (18) Rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady č. 2004/2241/ES o jednotnom rámci Spoločenstva pre transparentnosť kvalifikácií a schopností (Europass), ktorý pomáha ľuďom lepšie prezentovať ich zručnosti a kvalifikácie³⁴.
- (19) Viacjazyčnou Európskou klasifikáciou zručností, kompetencií, kvalifikácií a povolání („klasifikácia ESCO“) sa podporuje lepšie prepojenie vzdelávania so zamestnaním. Informácie týkajúce sa kvalifikácií referencovaných s EKR sa premietnu do ESCO.
- (20) Informácie z procesu referencovania kvalifikačných rámcov s EKR a o kvalifikáciách, ktoré boli vo vzťahu k nemu referencované, by mali byť verejnosti ľahko dostupné aj prostredníctvom rámca Europass. Tento cieľ by sa podporil aj používaním spoločnej štruktúry údajov, spoločných formátov a overovacích metód na opis kvalifikácií. To by zároveň uľahčilo pochopenie a využívanie uverejnených informácií o kvalifikáciách.
- (21) V snahe lepšie zviditeľniť EKR a umožniť používateľom jeho lepšie využívanie by dokumenty ako osvedčenia a diplomy týkajúce sa nových kvalifikácií referencovaných vo vzťahu k EKR mali obsahovať vizuálny odkaz na príslušnú úroveň EKR.
- (22) Medzi vykonávaním EKR, národných kvalifikačných rámcov a existujúcich i budúcich nástrojov transparentnosti a uznávania zručností a kvalifikácií, vrátane tých na zabezpečenie kvality, zhromažďovanie a prenos kreditov, ako aj tých, ktoré boli vypracované v kontexte Európskeho priestoru vysokoškolského vzdelávania, by mala existovať súdržnosť, komplementárnosť a súčinnosť na vnútroštátnej úrovni i na úrovni Únie.
- (23) Týmto odporúčaním sa konsoliduje EKR ako spoločný referenčný rámec ôsmich úrovní vyjadrených ako výsledky vzdelávania, ktorý je prostriedkom na porovnanie rozdielnych kvalifikačných rámcov, systémov a ich úrovní.
- (24) Komisia má v úmysle zriadiť platformu pre spoluprácu medzi Komisiou, členskými štátmi a príslušnými zainteresovanými stranami na vykonávaní a monitorovaní tohto odporúčania. Plnila by aj úlohy realizované poradnou skupinou pre EKR od roku 2008.
- (25) Členské štáty by mali zabezpečiť koordináciu úloh vykonávaných národnými koordináčnymi miestami EKR od roku 2008.

TÝMTO ODPORÚČA, ABY ČLENSKÉ ŠTÁTY:

1. Používali Európsky kvalifikačný rámec ako nástroj na porovnanie všetkých druhov a úrovní kvalifikácií v Únii.
2. Svoje národné kvalifikačné systémy a rámce referencovali s EKR, predovšetkým referencovaním svojich kvalifikačných úrovní s úrovňami EKR stanovenými v prílohe II použitím kritérií stanovených v prílohe III.

³⁴

Ú. v. EÚ L 390, 31.12.2004, s. 6.

3. Referencovanie úrovní v národnom kvalifikačnom rámci s úrovňami EKR stanovenými v prílohe II použitím kritérií stanovených v prílohe III pravidelne aktualizovali, a to v intervale najviac piatich rokov.
4. Zabezpečili, aby boli všetky referencované kvalifikácie v súlade so spoločnými zásadami zabezpečovania kvality stanovenými v prílohe IV bez toho, aby boli dotknuté vnútroštátne zásady zabezpečovania kvality, ktoré platia pre národné kvalifikácie.
5. Zabezpečili, aby boli kreditové systémy v národných kvalifikačných rámcoch a systémoch v súlade so spoločnými zásadami kreditových systémov stanovenými v prílohe V bez toho, aby boli dotknuté vnútroštátne rozhodnutia o používaní kreditových systémov.
6. Prijali opatrenia, ktorými sa zabezpečí, aby všetky nové dodatky k osvedčeniam, diplomom a kvalifikáciám vydané príslušnými orgánmi obsahovali jasný odkaz na zodpovedajúcu úroveň EKR.
7. Výsledky referencovania verejne sprístupnili na vnútroštátnej úrovni i na úrovni Únie a zabezpečili, aby informácie o kvalifikáciách a výsledkoch vzdelávania, ktoré sa v rámci nich dosiahli, boli dostupné a uverejnené použitím spoločného formátu stanoveného v prílohe VI.
8. Podnecovali sociálnych partnerov, verejné služby zamestnanosti, poskytovateľov vzdelávania a verejné orgány, aby využívali EKR s cieľom podporiť porovnávanie kvalifikácií a transparentnosť výsledkov vzdelávania, ktoré boli v rámci nich dosiahnuté.
9. Zlepšili koordináciu vykonávania tohto odporúčania na vnútroštátnej úrovni na základe skúseností získaných z výsledkov úsilia vnútroštátnych orgánov v oblasti podpory rozvoja zručností.

TÝMTO ODPORÚČA, ABY KOMISIA V SPOLUPRÁCI S ČLENSKÝMI ŠTÁTMI A ZAJINTERESOVANÝMI STRANAMI:

10. Podporovala konzistentné vykonávanie EKR v členských štátoch vypracovaním metodík na porovnávanie národných kvalifikácií.
11. Vypracovala metodiky používania a aplikovania výsledkov vzdelávania získaných v rámci kvalifikácií.
12. Preskúmala možnosť vypracovania registra mimo rámca vysokoškolského vzdelávania, ktorý by slúžil orgánom monitorujúcim systémy zabezpečenia kvality kvalifikácií.
13. Vypracovala štandardný formát opisu výsledkov vzdelávania, ktorý by sa používal na porovnávacie účely.
14. Vypracovala štandardný spôsob komunikácie týkajúcej sa EKR, najmä spôsob, ako úrovne EKR prezentovať na nových dodatkoch k osvedčeniam, diplomom a kvalifikáciám.
15. Podporovala postupný vývoj a uplatňovanie kritérií a postupov umožňujúcich porovnanie národných a regionálnych kvalifikačných rámcov tretích krajín s EKR v súlade s medzinárodnými dohodami.
16. Iniciovala partnerské hodnotenia a výmeny najlepších postupov medzi členskými štátmi.

17. Zabezpečila rozvoj EKR v plnom súlade s európskou spoluprácou v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy v zmysle strategického rámca ET 2020.
18. Zabezpečila, aby sa na vykonávanie tohto odporúčania použil program Erasmus +.

TÝMTO ODPORÚČA, ABY KOMISIA:

19. Informovala o pokroku dosahovanom po prijatí tohto odporúčania, prípadne aj v rámci príslušných politických rámcov v oblasti vzdelávania/odbornej prípravy a zamestnanosti.
20. V spolupráci s členskými štátmi a po konzultáciách s dotknutými zúčastnenými stranami posúdila a vyhodnotila opatrenia prijaté v nadväznosti na toto odporúčanie a do roku 2022 podala Rade správu o nadobudnutých skúsenostiach a budúcich trendoch vrátane prípadného preskúmania a revízie tohto odporúčania.

Odporúčanie Európskeho parlamentu a Rady z 23. apríla 2008 o vytvorení európskeho kvalifikačného rámca pre celoživotné vzdelávanie sa zrušuje.

V Bruseli

*za Radu
predseda*